

מתיקות ועריבות התורה

סיפורים משלים ואגדות
לשולחן שבת

עקב

כי הוא הנותן לך כוח לעשות חיל

מהבטחתו...

חז"ל מספרים כשהאסטרונוט מר זימס ריבון, עלה לירח וחשש לתקלות, זעק "מאין יבוא עזרי עזרי מעם ד'", אך האם באמונה זו המשיך להאמין כשרגליו היו מוצקות ע"ג הקרקע...!?
וכאן האדם צריך לשאול את עצמו האם זה לא קורה לו גם אצלו? במחשבתו הוא מתפלל להקב"ה ומקבל קבלות טובות, אך ברגע המכריע פתאום הוא נסוג אחורה ומסביר לעצמו כל מיני תירוצים למה הוא לא צריך לקיים הבטחתו.

כמו כן יכול האדם לפרנס את משפחתו ולהיות בטוח שאילולי הוא משפחתו תקרוס, ואינו מבין שזה מגיע מתפיסה של כוחי ועוצם ידי.. כמו כן יכול האדם להתפלל להקב"ה ולומר ברכות השחר כל בוקר, ובפועל הוא בטוח בעצמו ובכוחו שהוא הכל יכול..

ועד כמה באמת האדם מתפלל לה' ומרגיש שהוא הנותן?
הרי כאשר הוא מצפה מזולתו למשהו, מיד הוא משתדל להיות מוצא חן בעיניו ומשקיע בזה רבות. אפילו ספק אם זולתו יעזור לו הוא משקיע בזה מכוחו ומרצו, ומה הוא עושה בנוגע להקב"ה האם גם שם הוא משקיע את כל המאמצים להשליך את יהבו על ה'? אדרבה שם באמת הוא צריך להפעיל את המוח ולהשקיע את מירב המאמצים כיצד למצוא חן בעיני הקב"ה, וכמובן לעשות את ההשתדלות המקסימלית ולא להגזים...

על האדם לדעת להפנים לחשוב ולהתנהל על פי תפיסה זו שהכל מאת ה' ואין הוא מחליט או קובע על כלום, הגם שלעיניים נראה שהוא זה שמחליט וקובע, אין הוא אלא שליח של הקב"ה ולא יותר...

הנה שאלה ואהבה!!!

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש * [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן פניני "אור החיים" הקדוש

פנינים ממח"ס "זרע שמשון"

לדביו הקדוש דבי שמשון חיים ב"ר נחמן מיכאל נחמני

"רבי חלפתא איש כפר חנניא אומר עשרה שיושבין ועוסקין בתורה (ג"א בדין) שכינה שרויה ביניהם. שנאמר (תהילים סב, א) "אלוקים ניצב בעדת אל" ומנין שאפילו חמישה, שנאמר (עמוס ט, ו) "ואגדתו על ארץ יסדה, ומנין שאפילו שלושה שנאמר (תהילים פב, א) "בקרב אלוקים ישפט" ומנין שאפילו שנים, שנאמר (מלאכי ג, ט"ז) "אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו ויקשב ה' וישמע" ומנין אפילו אחד שנאמר (שמות כ, כ"א) "בכל המקום אשר אזכיר את שמי אבא אליך וברכתך". [ג, ז']

ממשיך בעל ה"זרע שמשון" ומסביר - שהתנא באבות רצה לרמוז על כל סוגי בתי הדין שיש בעולם, והם אחד או שנים מדברנן או אם קבלו עליהם. ואחר כך שלושה ואחר כך חמישה ובסוף עשרה.

והתנא באבות התחיל בעשרה ולאחר מכן בחמישה, כי בין עשרה לחמישה אין מניין של עדה שלימה שהיא עשרה דינים. ובשביל לעבר את החודש והשנה, צריך שבעה ואין מספר זה מעכב שכן גם אם נגמר עיבור החודש בשלושה השנה מעוברת לפי כולם ואין בזה מחלוקת. והתנא באבות דיבר רק בדברים שהם לעיכובא.

לאחר מכן אמר התנא באבות שלושה. לאחר מכן שניים ואחד כיוון שמספר זה הוא לא לפי כולם מדאורייתא. או מדובר שכולם קיבלו עליהם את הדין בדין אחד או שניים.

המשק אי"ה' כ"ב/כ"א...

"ואמרת בלבבך כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה" [ח', י"ז]

הסבא מקלם כתב שטבע האדם ומציאותו לומר ולחשוב שכוחו ועוצם ידו עשה את החיל הזה.

הרה"ג ר' יחזקאל לוינשטיין זצ"ל כתב: כיוון שדבר זה מושרש בטבע האדם, דרושה מלחמה קשה כדי לשנות את הטבע המוטבע בליבו. ועל כן על האדם להתבונן במצבו לבדוק עד כמה הוא רחוק מהאמונה האמיתית. ודבר זה נוגע לכל דבר, הן כאשר אדם חולה, הן כאשר מזיקים לאדם, הן כאשר לא משלמים לו עבור שטר עבודתו. עד כמה הוא מאמין שהכל הוא מאיתו יתברך. והאם הוא מאמין שה' יכול לרפא אותו ולתת לו פרנסה. עד כמה ענייני העולם הזה תלויים בה' יתברך או שבמחשבתו הוא כל הזמן מתנהל על פי כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה.

והנה פעמים שהאדם ביום יום מתנהג בשרירות ליבו, אך כאשר הוא נמצא בצרה פתאום הוא נזכר שאין בכוחו כלום, ומתפלל לה' יתברך ומיד כאשר יוצא מהצרה חוזר אל שרירות ליבו.

וכמו שמסופר על אדם אחד שחיפש לעצמו מקום חניה, הסתובב בתוך החניון אך לא מצא מקום. הוא כבר ממש מיואש הוא מסתובב כבר חצי שעה ולא מצא כלום, נזכר שיש את הקב"ה, מיד התפלל לה' יתברך שיעשה לו נס הוא כבר לא יכול לחכות בתוך רכבו, זה נהפך להיות לו ממש בלתי נסבל. הוא מקבל על עצמו קבלות ומבטית הבטחות... והנה מיד כאשר הוא גומר להתפלל הוא רואה ממש לפניו מקום לחנות בו, מיד פונה הוא להקב"ה ואומר, "זה בסדר אני כבר הסתדרתי". הוא אפילו לא מכניס לראשו שכל מה שמצא חניה, נבע מהבטחתו וקבלתו להיות יותר טוב וכבר הוא חוזר בו

ניתן להאזין לשיחותיו של הרב גדעון ראובן בשידור חי מידי שבוע ב"קול הלשון" על ידי זיהוי קולי במס' 03-6171111 ולהקיש * [אפשר לקבל צינתוק]. כמו כן ניתן פניני "אור החיים" הקדוש

לדביו הקדוש דבי חיים ב"ר משה בן עטר זיע"א

"והיה עקב תשמעון את המשפטים האלה ושמרתם ועשיתם אתם

ושמר ה' אלקיך לך את הברית ואת החסד אשר נשבע לאבתך" [ז', י"ב]

מסביר ה"אור החיים" הקדוש - הקב"ה הבטיח לאברהם אבינו שתי הבטחות: **הראשונה** היא להוציא את בני ישראל ממצרים להביא אותם אל ארץ כנען וכמו שנאמר בפסוק בבראשית (ט"ו, ט"ז) "ודור רביעי ישובו הנה". **ההבטחה השנייה** לתת לזרעו מנהר מצרים עד נהר פרת, ואת עשרה האומות כפי המובא בפסוקים.

למרות שלא היו צדיקים וכמו שנאמר בפסוק "לא בצדקתך ובישר לבבך אתה בא לרשת את ארצם כי ברשעת הגוים ... ולמען הקים את הדבר אשר נשבע ה' לאבתך" [ט', ה'] בכל אופן קיים הקב"ה הבטחה ראשונה והוציא את בני ישראל ממצרים, והביאם אל הארץ והנחיל אותם שיעור המספיק לכדי צורכם. אך עדיין לא קיבלו את ההבטחה של נחלת הארץ מנהר מצרים עד נהר פרת עשרה אומות. לכן בא משה רבנו ואמר לבני ישראל "והיה עקב תשמעון..." אז "ושמר.. את הברית" לתת את נחלת עשרה האומות בשלימות.

יהי רצון שזכותם של ה"אור החיים" הקדוש ובעל ה"זרע שמשון" תעמוד לחיים ברוך בן שרה פעשא לברכה והצלחה בכל העניינים, ולבריאות איתנה.

הלכה למעשה

הרב מנשה מורנו שליט"א

ברכת פלפל ממולא, קציצת בקר על פרוסת תפוז ואשפולו

א. כלל גדול בהלכות ברכות, כל דבר שיש בו עיקר וטפל, מברך על העיקר ופוסט את הטפל. לא רק כאשר הטפל בא לשרת את העיקר, כגון שבא להטעים את העיקר, או להחזיקו (ריב' משנ"ב סק"א, ובשו"ע רח' סעיף ב'). לדוגמא ירקות שנותנים בתוך אורז להטעימו, שבא לאכול אורז והירקות נכנסים כמשרתים המטבלים ומרטיבים אותו. וכן אם אוכל את הטפל רק בגלל העיקר, כמו מלפפון חמוץ הנאכל יחד עם קוגל, שאינו אוכל המלפפון לבד, אלא רק עם הקוגל ומחמתו, מברך על הקוגל ופוסט את המלפפון. אלא כן הדין גם בתערובת של שני מינים, שמעוניין בכל מין אפילו אם היה בא לבדו, וכעת באו מעורבבים יחד בצורה חזקה, מברך על העיקר ופוסט את הטפל. לדוגמא אורז המעורבב עם קוביות בשר קטנטנות יחד, שאם היה לו אורז לבד היה אוכלו, וכן אם היה לו בשר לבד היה אוכלו, וכעת באו שניהם יחד כמאכל אחד שקשה מאוד להפריד את חלקי הבשר מהאורז, מברך על העיקר ופוסט את הטפל, ובאופן זה הרוב חשוב העיקר (כל זה מבואר בשו"ע ריב' סעיף א', ומשנ"ב סק"א. עם זאת, בפעמים רבות הבשר חשוב בעניו מאוד, ואוכל האורז רק כנגרר, או מפני שהוא שם, באופן שכזה מברך רק שהכל, אג"מ ח"ד סימן מג' וכ"ה בסוגייתנו בדה"ח שהביא ביאורו"ל ריב' סעיף א' ד"ה אס). לכן ברכת פלפל ממולא, תלוי מה הרוב בתערובת, הבשר או האורז, אין הולכין אחר המתכון אלא אחר המאכל הבא לצלחת, שהאורז דרכו לתפוח עם בישולו, ואם ניכר שהרוב הוא אורז יברך מזונות, ואם ניכר כי הרוב הוא הבשר יברך שהכל. אם אוכל את הפלפל יחד עם המילוי, אין צריך לברך עליו, כדין כל דבר הנאכל בגלל העיקר. אם אוכל את הפלפל אחרי שסיים לאכול את המילוי או לפניו, נמצא שהפלפל עומד בפני עצמו ומברך עליו אדמה. כן הדין באורז שנותנים בו כמות גדולה של עדשים וקרוי מג'דרה, שברכתו כפי הרוב בתערובת, אם אורז מזונות אם עדשים אדמה.

ב. סוג נוסף של עיקר וטפל, הוא כאשר שני המינים הם חלקים גדולים, שאחד יושב על השני, או קוביות גדולות משני מינים המעורבבים יחד, ונאכלים כמאכל אחד. גם כאן האוכל רוצה את שניהם ואוכלם יחד, ואם היה לו רק אחד מהם, היה אוכלו לבדו, כעת שבא כמאכל אחד, נחלקו הפוסקים אם נאמר בזה דין של עיקר וטפל, או שאין אחד משני מאכלים אלו נטפל לחבירו ויברך שני ברכות. לדוגמא פרוסת תפוז שמעליה מונחת קציצת בקר, התפוז"א לא בא להטעים את הבקר או לשרתו, שכן פעמים רבות אוכל פרוסת תפוז"א בפני עצמו, רק יותר טעים לאכול הקציצה יחד עם התפוז"א. עיקר ההלכה בסוג זה לברך על הרוב ולפסול את המיעוט, אמנם כיון שיש חולקים בזה, היותר נכון שאם ברכת הרוב אינה פוסלת את המיעוט אפילו בדיעבד, שיפריד בשעת הברכה את שני המינים, ויכוין לפסול בברכה רק את מין זה, ואח"כ לברך על השני. אבל אם ברכת הרוב פוסלת את המיעוט בדיעבד, אין צריך להפריד, לדוגמא אשפולו, שהוא מאכל עשוי אורז, מעורבב עם קוביות גדולות של בשר או עוף, אם הרוב מזונות, הרי בדיעבד שמכיון בברכת מזונות לפסול העוף מהני, וכן אם הרוב עוף או בשר, בדיעבד שמברך על אורז או אטריות שהכל ג"כ מהני, א"כ אין לו להפריד, שבדאי יצא י"ח ומה גם שכן הוא העיקר להלכה אבל ירקות מוקפצים עם חתיכות עוף ובשר, אם הרוב ירקות שמברך אדמה, אפילו כיון בפרוש לפסול העוף והבשר, לא נפטרו בברכה זו, לכן יותר נכון בכה"ג להפריד (לפמ"ג ודה"ח המובאים במשנ"ב ריב' סק"א ובשעה"צ אות ב' וביאורו"ל ס"א ד"ה מברך רק ברכה אחת, וכ"פ משנ"ב וחזו"ע ברכות עמ' קמב, אול"צ ח"ב עמ' קלג). לחי אדם אין אחד נטפל לשני בכה"ג ויברך שתי ברכות וכ"פ בא"ח פינחס יז' וכה"ח רד"י סק"ס. אמנם עיקר ההלכה כמ"ד שיברך רק בברכת הרוב, אבל קשה לומר שיש כאן הכרעה מוחלטת בפוסקים, לכן יותר נכון במקום שאין פוסט המיעוט ע"י ברכת הרוב גם אם מכיון להדיא, לברוח ממחלוקת זו ע"י הפרדה וכונה שיפסול רק את מינו, ואין שייך כאן ברכה שא"צ, כיון שעושה זה כדי לצאת ידי מחלוקת הפוסקים. מש"כ שמזונות פוסט שהכל, כ"כ בביאורו"ל קס"ז סעיף י' ד"ה במקום, וברח"י סעיף ז' סוף ד"ה עד).

תמיד רצית ללמוד בקלות ובהבנה מלאה את דברי ה"אור החיים" הקודש?
תמיד רצית שיהיה לך חלק וזכות בתורתו ובסגולותיו של ה"אור החיים" הקדוש?
רוצה לעשות משהו משמעותי ומיוחד לע"נ יקירך?
רוצה לקבל ישועות מעל הטבע?
עכשיו זו ההזדמנות!!

בס"ד בקרוב מאוד עומד לצאת לאור הספר:

'מתיקות ועריבות התורה' על פניני ה"אור החיים" הקדוש

מחולק ללימוד יומי על סדר פרשיות השבוע ומועדים

הרוצים ליטול זכות וחלק בהדפסת ספר זה יפנו בהקדם למס' 0527151420